

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

20 Mayıs 2021

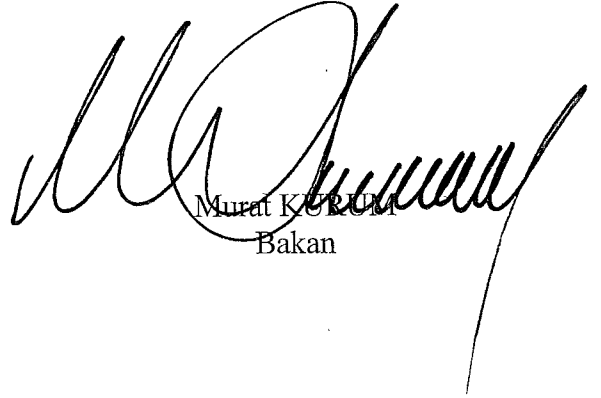
Sayı :30824082-610 9 55328
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

.../.../2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURBAN
Bakan

EK:

-Liste (7 Sayfa)

-Cevap Yazısı (55 Adet, 133 Sayfa)

7/41406 G.K.106	7/43222	} G.K.126	7/43817-7/43818	} G.K.136
7/41711 G.K.109	7/43224-7/43225		7/43820	
7/42148	7/43326		7/43825-7/43828	
7/42156 } G.K.112	7/43429-7/43430	} G.K.128	7/43966-7/43968	} G.K.137
7/42164	7/43432-7/43433		7/43972	
7/42731 G.K.119	7/43435-7/43436		7/44176	
7/42841 } G.K.121	7/43440	} G.K.139	7/44271	
7/42843	7/43580-7/43584 G.K.129		7/44276	
7/43026-7/43027	7/43638 G.K.131		7/44315	} G.K.142
7/43029	7/43708	7/44438		
7/43036-7/43041	7/43713	7/44505-7/44506 G.K.1		
7/43160 G.K.125				

**ADANA MİLLETVEKİLİ
SAYIN İSMAİL KONCUK'UN
TBMM 7/41406 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR**

SORULAR

Ülkemizde 81 ilden yalnızca 6'sının havasının temiz olduğu tespit edilirken, hava kirliliğın en yüksek olduğu iller İstanbul, Ankara ve Adana'dır.

Bu bağlamda;

- 1- Evlerde ısınma amaçlı kullanılan kömürler belediyelerce ne sıklıkla kontrol ediliyor? Kalitesiz kömür kullanımına yönelik son yıllarda uygulanan cezai işlem sayısı kaçtır? Standartlara aykırı kömürlerin satışını yapan kaç işletme kapatılmıştır?
- 2- Hava kirliliğının yoğun olduğu bölgelerde kömür kullanımını azaltmak için evlere kömür yardımı yerine belli bir oranda doğalgaz yardımı yapılması yönünde bir projeniz var mıdır?
- 3- Aynı zamanda ısınmada verimlilik sağlanması için binaların yalıtımları kontrol edilmesi ve binaların yalıtımının sağlanması için teşvik sistemleri oluşturulması yönünde bir çalışmanız bulunmakta mıdır?
- 4- Özellikle büyükşehirlerin problemi olan trafikten kaynaklı emisyonların azaltılması için; Adana İlimizde, yeşil dalga ve akıllı sinyalizasyon sistemlerinin kullanımının yaygınlaştırılması için projeniz var mıdır?

CEVAPLAR

2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu kanuna istinaden çıkarılan Yönetmelikler kapsamında, Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personeli tarafından tesislerde gerekli denetimler yapılmakta olup, Çevre Kanunu'na aykırı faaliyet gösteren veya kirliliğe sebebiyet verdiği tespit edilen işletmelere 2872 sayılı Çevre Kanunu 20. Maddesi uyarınca idari yaptırım uygulanmaktadır.

Ülkemizde katı yakıt (kömür) denetimleri 13.01.2005 tarih ve 25699 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliğı, Hava Kirliliğinin Kontrolü ve Önlenmesi Genelgesi hükümleri, bu çerçevede alınan Mahalli Çevre Kurulu Kararları doğrultusunda yapılmaktadır.

Bakanlığımız tarafından yayınlanan mevzuatta ülkemizde kullanılabilecek katı yakıtlara ait özellikler belirlenmiştir. Ülkemizde kullanılan tüm kömürler Bakanlığımızca yayımlanan mevzuat hükümlerine tabidir. Bakanlığımızca ithal veya yerli kömürlerde herhangi bir ayırım yapılmaksızın tüm kömürler denetlenmektedir.

Bakanlığımız Merkez ve İl Müdürlükleri Teşkilatı ile yetki devri yapılan 163 adet Belediye Başkanlığınca ülkemiz genelinde, mevzuata aykırı olduğu tespit edilen katı yakıtlar (kömür)

için idari para cezalarının yanı sıra il dışına çıkartma, piyasadan toplatma, satışı durdurma, sanayi kullanımına gönderme, üreticiye iade etme gibi idari yaptırımlar uygulanmaktadır.

Bu bağlamda, 2020 yılı içerisinde yapılan 11.908 adet denetimde 8.829.371 ton katı yakıt denetlenmiş olup, 2.083 ton katı yakıt için idari yaptırım uygulanmıştır.

Adana'nın 4 büyük ilçesi Seyhan, Çukurova, Yüreğir ve Sarıçam'ı kapsayan hava kirleticileri için emisyon envanteri hazırlanmıştır. Envantere bağlı olarak yapılacak hava kalitesi modelleme çalışmaları Bakanlığımızın yürütmekte olduğu "Ulusal Hava Kirliliği Emisyon Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi Projesi"yle tamamlanacaktır. Bu çerçevede kirleticili kaynakların etkilerinin değerlendirilmesi konusunda detaylı çalışmalar yürütülmektedir. İle ait Temiz Hava Eylem Planı çerçevesinde hava kalitesinin iyileştirilmesine yönelik uygulamalar gerçekleştirilmektedir.

Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 59'uncu maddesinde yapılan değişiklik ile standartlara uygun yapılacak enerji verimliliği uygulamalarının yapılacak uygulamalar neticesinde binanın enerji kimlik belgesi sınıfının en az "C" olması şartı ile uygulamanın tadilat ruhsatından muafiyet sağlanmıştır.

Ayrıca;

- BDDK tarafından Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmelikte yapılan değişiklik ile A ve B sınıfı Enerji Kimlik Belgesine sahip binalar için kullanılacak kredi miktarlarında artış sağlanmıştır.
- Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından mevcut binalara yapılacak enerji verimliliğini teşvik amacıyla maddi kolaylıklara ilişkin olarak, Gelir Vergisi Kanunu, Damga Vergisi Kanunu ve Harçlar Kanununda değişiklik yapılmıştır.

Gerçekleştirilen uygulama modellerine yönelik bilinçlendirme faaliyetleri yapılmış, oluşturulan rehber dokümanlar Bakanlığımız Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü web sayfası kütüphanesinde yayınlanmıştır.

Ayrıca Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı çalışmaları kapsamında mevcut binaların rehabilitasyonuna yönelik makroekonomik analizler gerçekleştirilmiş, yapılan çalışmalar neticesinde mevcut binalarda enerji verimliliği uygulamalarının teşviki ve desteklenmesine ilişkin Bakanlığımız tarafından önerilen; faiz desteği sağlanması, emlak vergisinden indirim uygulanması, alım satım işlemlerinde alınacak harçlardan indirim uygulanması, bina inşaat harcından indirim uygulanması modelleri Hazine ve Maliye Bakanlığına iletilmiştir.

Adana, Ankara, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlıklarından alınan bilgide;

Adana Büyükşehir Belediye Başkanlığınca, sinyalizasyon sistemi program düzenleme çalışmalarının yerinde incelemeler, araç sayım cihazlarından elde edilen veriler, kavşağın geometrik yapısı, trafik akışı ve yoğunluğu göz önüne alınarak, İl Emniyet Müdürlüğü Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü ekipleriyle koordineli yapıldığı,

Adana Büyükşehir Belediyesi sorumluluğunda il sınırları içerisinde bulunan cadde ve bulvarlardaki sinyalizasyon kavşakların yeşil dalga sistemi yapılması için geometrik yapıları ve kavşaklar arasındaki mesafelerin yeterli olmaması nedeniyle yeşil dalga uygulaması yapılamadığı, ancak Ulaştırma Daire Başkanlığınca yürütülmekte olan Ulaştırma Master Planı

projesi kapsamında kavşakların geometrik yapıları, sinyalizasyon sistemi süreleri ve yeşil dalga uygulamasının yeniden değerlendirildiği,

Adana Büyükşehir Belediyesi Ulaşım Daire Başkanlığı tarafından yatırım programı çerçevesinde 2022 yılını kapsayacak biçimde 10 adet akıllı sinyalizasyon sistemi yapılmasının planlandığı ve konunun takibine devam edildiği belirtilmiştir.

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığınca, Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği gereğince 2020-2021 yılı kış ayları içerisinde Ankara sınırları içinde yakılması ve satılması yasak olan 161.640 kg yerli linyit kömürü ile 2.280 kg ithal kömüre el konulduğu, çalışmaların özellikle kış aylarında yoğun olarak devam ettiği,

Ankara Büyükşehir Belediyesinin satışa sunulan kömürlerin ve diğer katı yakıtların mevzuatta belirtilen kriterlere uygunluğunu denetleme konusunda yetkili olduğu, bu yetki dâhilinde Ankara genelinde katı yakıt satışı yapan ve depolama alanı olarak kullanılan işyerleri sürekli olarak denetlendiği,

Ankara genelinde 2020 yılı içinde katı yakıt satışı yapan 168 adet işyerinden 101 adedinin denetlendiği, denetimlerde kömür satış ve depolama alanlarında bulunması gereken, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı, Katı Yakıt Satıcı Belgesi, Kömür Uygunluk ve İzin Belgesi ve benzeri belgelerin kontrolü yapılarak eksikliklerin giderildiği,

"Kömür Satış ve Depolama Alanı" olarak ruhsatlandırılacak işyerlerinin Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği ve İl Mahalli Çevre Kurulu'nun 28.09.2010 tarihli ve 2010/14 sayılı Hava Kirliliğinin Kontrolü ve Önlenmesi Kararı vb mevzuatlara uygunluğu açısından değerlendirilerek ruhsat izni verilmesi hususunda rapor düzenlendiği,

Ankara Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünce gönderilen "Uygunsuz Kömür Numune Analiz Sonuçları"nın İlçe Belediye Başkanlıklarına resmi yazı yolu ile iletildiği,

Isınma amaçlı doğalgaz bağlantısı bulunan binalarda, doğalgaz dışında yakıt kullanımının yasak olması nedeniyle 2020 yılı içinde Ankara genelinde konuyla ilgili 124 adet şikayet başvurusunun sonuçlandırıldığı,

Ankara'da hava kalitesinin iyileştirilmesi amacıyla hazırlanan ve Ankara Valiliği Mahalli Çevre Kurulu'nun 21.01.2020 tarihli ve 2020/72 sayılı kararı ile onaylanan 2020-2024 yıllarını kapsayan "Ankara İli Temiz Hava Eylem Planı" çalışmalarının sürdürüldüğü, hava kirliliği kontrolü konusundaki çalışmaların ve denetimlerin aralıksız olarak devam ettiği,

Ankara sınırları içerisinde ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza 1 (bir) ton kömür yardımı yapıldığı, doğalgaz yardımı yapılması hususunda bir projeleri bulunmadığı, binalarda yapılan ısı yalıtım projelerinin kontrolünün Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği ve TS 825 standardına göre eksiksiz bir şekilde yapıldığı,

Belediyenin yetki ve sorumluluğunda 938 adet kavşakta trafik sinyalizasyon sistemi bulunduğu, bunlardan 110 adedi akıllı trafik sinyalizasyon sistemi olarak donatıldığı, 19 arter, 96 kavşakta yeşil dalga uygulandığı, ancak arterler üzerindeki araç yoğunluğu, parklanma, toplu taşımadan kaynaklı duraklamalar nedeniyle verimli çalışma sağlanamadığı, akıllı trafik sinyalizasyon sistemlerinin yaygınlaştırılması için çalışmaların devam ettiği belirtilmiştir.

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığınca, İstanbul ilinde sağlanan mevcut temiz hava kalitesinin muhafazası ve hava kirliliğinin yaşanmaması için ilde tüketilecek kömürlere (ithal, yerli, briket) her yıl alınan Mahalli Çevre Kurulu kararlarıyla 1995 yılından itibaren kalite standardı getirildiği, özellikle tüketime sunulacak yerli kömürlerde gerekli kalitenin sağlanabilmesi için iyileştirme-zenginleştirme tesislerinde (otomatik kırma-eleme ve gerekiyorsa kurutma ve yıkama üniteleri) işleme tabi tutulan torbalanmış kömür olmalarının sağlandığı,

Kömür üretimi ve kömür briketi üretimi yapan ve kömür ithal eden gerçek ve tüzel kişilerin İstanbul il sınırları içerisinde kömür satışı yapmak istedikleri takdirde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığına başvurduğu, başvuruda bulunan kömür üreticilerinin tesisleri; İstanbul Büyükşehir Belediyesi yetkilileri, İl Sanayi ve Ticaret Müdürlüğü, İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü ve Üniversite Öğretim Üyelerinden oluşan bir kurul tarafından mahallinde incelendiği ve tesisten numuneler alındığı, uygun olanlara Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünce düzenlenen "Kömür Satış İzin Belgesi" verildiği,

Bu kapsamda, 13.01.2005 tarihli ve 25699 sayılı Resmi Gazetede yer alan "Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği" esasları, 2006/19 sayılı Yetki Devri Genelgesi ile Yönetmeliğin 31'inci maddesine dayanılarak hazırlanan 07.07.2020 tarihli ve 205 sayılı İstanbul Mahalli Çevre Kurulu kararı (2020-2021 Kış sezonu için) ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (Mülga: Çevre ve Orman Bakanlığının 2010/14 sayılı Genelgesi (Bakanlıkça her yıl yeniden düzenlenmektedir.) çerçevesinde denetimlerin gerçekleştirildiği, her yıl alınan Mahalli Çevre Kurulu kararları doğrultusunda denetimlerin yapıldığı, Bakanlığın talimatları ve ilin koşulları dikkate alınarak her kış sezonu yeniden belirlendiği,

İstanbul ilinde yalnızca satışına izin verilen kömürlerin girişlerini sağlamak ve kaçak kömür girişlerine engel olmak için İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve yetki devri almış İlçe Belediyelerce sorumluluk alanlarına göre şehir girişlerinde, şehir içindeki satış veya tüketim yerlerinde sürekli denetimler yapıldığı, yapılan bu denetimlerde; kömürlerin izinli torbalı ve markalı olup-olmadığı, kömürlere ait menşe denetim belgesi, fatura ve kantar fişlerinin olup-olmadığı kontrollerinin yapıldığı, ayrıca şikâyetler üzerine konutlarda yapılan denetimlerde; soba ve kazanlarda tekniğine uygun yakma ve bakım işlemlerinin (baca, kazan temizlikleri gibi) yapılabilmesi için kazan görevlisinin yetkili kalorifer ateşçisi belgesine haiz olup olmadığının da sorgulandığı,

Yapılan denetimlerde, şehre sevk edilen kömürlerin Mahalli Çevre Kurulu kararında belirtilen kömür özelliklerine uygun olup olmadığının tespiti için bayii (satış noktası), sanayi, konut vb. yerlerden numuneler alındığı ve alınan numunelerin Çevre ve Şehircilik Bakanlığından yeterlilik belgesi almış TÜRKAK'dan akredite çevre ve yakıt analiz laboratuvarlarında analizlerinin sağlandığı, uygun kalitede olmayan kömürlerin satışının engellendiği, ilgililer hakkında Mahalli Çevre Kurulu kararı ve 2872 sayılı Çevre Kanunu doğrultusunda yasal işlem uygulandığı,

Uygun kalitede kömür sevk etmeyen firmalara uygulanan cezai işlem sayısı; 2011-2012 yılları arasında 4 adet firmaya cezai işlem uygulandığı ve 51.282 TL toplam idari yaptırım tutarı uygulandığı, 2011-2012 yılları arasında 9 adet firmaya cezai işlem uygulandığı ve 169.623 TL toplam idari yaptırım tutarı uygulandığı, 2013-2014 yılları arasında 8 adet firmaya cezai işlem uygulandığı ve 200.230 TL toplam idari yaptırım tutarı uygulandığı, 2014-2015 yılları arasında 4 adet firmaya cezai işlem uygulandığı ve 84.460 TL toplam idari yaptırım tutarı uygulandığı, 2015-2016 yılları arasında 3 adet firmaya cezai işlem uygulandığı ve 65.479 TL toplam idari yaptırım tutarı uygulandığı, 2016-2017 yılları arasında 1 adet firmaya cezai işlem uygulandığı ve 24.546 TL toplam idari yaptırım tutarı

uygulandığı, 2017-2018 yılları arasında 4 adet firmaya cezai işlem uygulandığı ve 101.944 TL toplam idari yaptırım tutarı uygulandığı, 2018-2019 yılları arasında 3 adet firmaya cezai işlem uygulandığı ve 87.519 TL toplam idari yaptırım tutarı uygulandığı, 2019-2020 yılları arasında 4 adet firmaya cezai işlem uygulandığı ve 180.475 TL toplam idari yaptırım tutarı uygulandığı (1 adet firmanın Kömür Satış İzin Belgesinin Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünce iptal edildiği), 2021 yılına ait denetimlerin devam ettiği, Mahalli Çevre Kurulu kararları doğrultusunda kömür kalitesinde sağlanan iyileştirmenin yıl bazında; 510 bin kamyon giriş-çıkışı, 123 bin kamyon kül ve 77 bin ton kükürtdioksit salımının engellendiği,

İstanbul Büyükşehir Belediyesinin yaptığı çalışmalar neticesinde, özellikle kömür kalitesinin artırılması ve doğalgazın yaygınlaştırılması sonucunda, İstanbul'da 1990 yılları başında tüketilen yaklaşık 8-10 milyon-ton kömür tüketiminin 2019 yılında 150.000 tona kadar düştüğü, buna bağlı olarak kükürtdioksit konsantrasyonlarında da 1997 yılından itibaren bariz şekilde azalma olduğu ve 2004 yılından itibaren Avrupa Birliği direktiflerinde belirtilen yıllık sınır değerlerin altına düşüldüğü, kükürtdioksit (SO₂) konsantrasyonlarındaki azalma 2004 yılından itibaren daha da aşağıya çekilerek belirli bir seviye yakalandığı, Avrupa Birliği direktiflerinde belirtilen günlük 125 ug/m³ sınır değerinin hiç aşılmadığı, yıllık 20 ug/m³ sınır değerinin ise kış sezonlarında dahi altında kaldığı, 2019 yılı için İstanbul geneli SO₂ ortalaması 5 ug/m³, 2020 yılı için İstanbul geneli SO₂ ortalaması 4 ug/m³ gerçekleştiği, böylece ilde hava kirliliğinin sorun olmadığı ve şehirde yaşanabilir bir hava kalitesi sağlandığı,

İstanbul Büyükşehir Belediyesinin kömür denetimi çalışmaları kapsamında mülga Çevre ve Orman Bakanlığınca çevreye duyarlı çalışmalar içerisinde görüldüğü ve 2009 yılında "Çevre Berati" ile ödüllendirildiği,

Fakir ailelere yapılan kömür yardımının her yıl alınan Cumhurbaşkanlığı kararı doğrultusunda yapıldığı, 2016 yılında Büyükşehir Belediyesi (İGDAŞ) olarak kömür yardımı alan bazı ilçelerde doğalgaz kullanımına yönelik fizibilite çalışmaları yapıldığı ve oluşturulan raporun Çevre ve Şehircilik Bakanlığıyla yapılan toplantıda paylaşıldığı, ancak, hâlihazırda yapılan yardımların Cumhurbaşkanlığı kararı uyarınca ihtiyaç sahiplerine Kaymakamlıkların Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarınca kömür yardımı şeklinde yapıldığı,

Isı verimliliği için binalarda yalıtım yapılması ile ilgili olarak Fen İşleri Daire Başkanlığı Etüd ve Projeler Daire Başkanlığınca hazırlanan projeler doğrultusunda (ısı verimliliğini de kapsayan tüm yalıtım projeleri dahil) uygulama yapıldığı belirtilmiştir.